

ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เชียงใหม่

บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา *

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

วันที่รับบทความ 15 มิถุนายน พ.ศ.2563

วันที่แก้ไขบทความ 26 มิถุนายน พ.ศ.2563

วันที่ตอบรับบทความ 30 มิถุนายน พ.ศ.2563

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เชียงใหม่ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เชียงใหม่ และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหา และได้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 246 ตัวอย่าง ในพื้นที่ 25 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์จำนวน 9 ชุด ผลการวิจัยพบว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เชียงใหม่ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีค่าคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ <0.05 ผลลัพธ์ด้านการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายสูงขึ้นเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สรุปข้อเสนอแนะจากทุกกลุ่มตัวอย่างที่ตรงกัน ได้แก่ 1) ควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เชียงใหม่ เพื่อให้เป็นที่พึ่งของประชาชนในพื้นที่ นอกเหนือจากหน้าที่ด้านการป้องกัน (บรรยายให้ความรู้) เพียงอย่างเดียว 2) ควรแจกเอกสาร คู่มือประกอบการบรรยาย ทั้งนี้ควรมีสื่อเทคโนโลยีที่น่าสนใจ หรือมีกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติม นอกจากการบรรยายเพียงอย่างเดียว 3) ควรเพิ่มช่องทางกรรงเรียนจากภาคประชาชนให้สะดวกมากขึ้น และต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองพยานในกรณีชี้เบาะแสการทุจริตในพื้นที่ 4) ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการทุจริตที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคม เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของชาวเชียงใหม่อย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงการรณรงค์เชิงสัญลักษณ์เท่านั้น 5) ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ทำงานแบบมืออาชีพ กล่าวรายงานความจริงที่ประจักษ์ให้ประชาชนได้รับรู้ ก่อให้เกิดความสนใจข่าวสารอย่างต่อเนื่อง จนเป็นกระแสที่ต่อต้านคนทำทุจริต หากเป็นพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ควรมีการจัดแถลงข่าวกรณีการทุจริตแก่สื่อมวลชนในวาระแถลงข่าวประจำสัปดาห์ ณ ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นการทำงานเชิงรุก ปลูกจิตสำนึกด้านการโกงในพื้นที่ รวมถึงการเปิดเผยข่าวสารดังกล่าว ทางเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.จ. จังหวัดเชียงใหม่

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์, การป้องกันการทุจริต, คณะกรรมการ ป.ป.จ. เชียงใหม่

Corruption Prevention Achievement of Chiang Mai Provincial Anti-Corruption Commissioner

Bongkoch Sudasna Na Ayudhaya *

Public Administration Department, Faculty of Social Science and Liberal Arts, North-Chiang
Mai University

Received 15 June 2020

Received in revised 26 June 2020

Accepted 30 June 2020

Abstract

The purposes of the research are to examine the performance of duty in the corruption prevention aspect of the Chiang Mai Provincial Anti-Corruption Commissioner, to analyze the performance of duty results in the corruption prevention aspect of the Chiang Mai Provincial Anti-Corruption Commissioner, and to analyze the problems in order to get an effective anti-corruption guideline. Data were collected from 246 people in 25 districts of Chiang Mai Province. The data were collected by using nine sets. The research found that the evaluation of the performance of duty in the corruption prevention aspect of Chiang Mai Provincial Anti-Corruption Commissioner was increased significantly at 0.05, which showed the knowledge result of the target group was high according to the hypothesis setting. The suggestions from all the sampling groups were consistency as follows: (1) should provide more authority for the Chiang Mai Provincial Anti-Corruption Commissioner in order to be a dependency section for people in the area, instead of only giving them the knowledge about corruption prevention, (2) should provide people handouts, use new technology and media, or create interesting activities more than only giving a lecture, (3) should provide more convenient complaint channels for people and pay more attention on protecting witnesses who inform about the corruption in the area, (4) should organize anti-corruption campaigns through all participation sectors, especially civil society in order to stimulate the consciousness of Chiang Mai people to be aware of the negative effects of corruption, instead of only being campaigned as a symbol, and (5) should promote public relation workers become more professional and dare to report the truth to the public also try to work on the news continuously until the anti-corruption current occur. Therefore, in Chiang Mai, the cases of corruption should be published weekly to the mass media at the press conference at the Chiang Mai Provincial Service Center for building the trust and being a proactive working. Moreover, presenting news of corruption is raising awareness of cheating in the area and disclosing the corruption news via the website of the Office of the National Anti-Corruption Commission of Chiang Mai Province.

Keywords: Achievement, Corruption Prevention, Chiang Mai Provincial Anti-Corruption Commissioner

* Corresponding author: bongkoch@gmail.com

DOI: 10.14456/tujournal.2021.6

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 246 วรรค 5 กำหนดให้ม
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (ป.ป.จ.) ประกอบกับมาตรา 103/18
และระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด พ.ศ.2555 และประกาศคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ประจำจังหวัด (ป.ป.จ.) และสำนักงาน ป.ป.ช.ประจำจังหวัด พ.ศ.2557 นับเป็นความคาดหวัง
ของคนในสังคมที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและผู้ที่อาสาสมัครเข้า
รับการสรรหาเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดว่าการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตระดับจังหวัดจะเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และเป็นธรรมยิ่งขึ้น เมื่อ
วันที่ 28 มกราคม 2557 คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (ป.ป.จ.) 28 จังหวัด รวมทั้งจังหวัดเชียงใหม่ (คำสั่ง
คณะกรรมการ ป.ป.ช.ที่ 35/2557) โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 เป็นต้นมา
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดเชียงใหม่ (ป.ป.จ.เชียงใหม่) 5
คน ประกอบด้วย นายอมรพันธุ์ นิมานันท์ ตำแหน่ง ประธานกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ และ
กรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่อีก 4 คนคือ นางนฤมล วลีชาติ นายสมคิด ยังเยี่ยม พ.ต.อ.สมบัติ
สุภาภา พ.ต.อ.อรรถสิทธิ์ หลาวทอง ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยความ
มุ่งมั่น เต็มกำลังความสามารถ ด้วยความจริงใจ และยึดถือปฏิบัติงานด้วยการมีส่วนร่วม
อย่างจริงจังของภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชน ตั้งแต่เข้าสู่ตำแหน่งตาม
กฎหมายเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557 ครบวาระเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ทั้งนี้
จากการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำ
จังหวัด (ป.ป.จ.) ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 เมื่อวันที่
27 มิถุนายน 2557 โดยการเปลี่ยนแปลงมาตรา 103/12 และ 103/18 ส่งผลให้ อำนาจ และ
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จาก 3 ด้านคือ ป้องกัน ปราบปราม และตรวจสอบ
ถูกกำหนดให้เหลือเพียงหน้าที่เดียวคือ อำนาจด้านการป้องกัน ทั้งนี้ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ
ต่อความเห็นชอบของประชาชนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เนื่องจาก ความคาดหวังในเบื้องต้น
ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้และผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด ต้องการให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมเป็นตัวแทนร่วมในการ
ขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยเฉพาะในท้องถิ่น เมื่อเปลี่ยนแปลงอำนาจ
หน้าที่ จึงเสมือนการลดบทบาทของภาคประชาชนในการเข้าร่วมแก้ปัญหา ทำให้เกิดความรู้สึ
เสมือนว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (ป.ป.จ.) ไม่ได้ทำ

หน้าที่ตามที่คาดหวัง จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.จ.จ.เชียงใหม่” ด้วยต้องการค้นหาบทสรุปว่า การปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันเพียงด้านเดียวของหน่วยงานเกิดใหม่ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับจังหวัด จะสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับไหน และเป็นที่พึงให้กับประชาชนในระดับพื้นที่ได้มากน้อยเพียงใด อีกทั้งต้องการนำเสนอผลการศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบและศึกษาวิเคราะห์ผลการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.จ.จ. เชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหา และได้ข้อเสนอแนะ แนวทางการป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือระดับของความสำเร็จที่ได้รับในแต่ละด้านโดยเฉพาะหรือโดยทั่วไป

การทุจริตคอร์รัปชัน หมายถึง การกระทำที่ไม่สุจริต โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ อิทธิพลและอำนาจเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง การฉ้อราษฎร์บังหลวง การใช้ระบบอุปถัมภ์ เป็นเครื่องมือในการลิดรอนกฎหมายและความเป็นธรรมในสังคม การทุจริตคอร์รัปชันมักเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างนักการเมือง ข้าราชการและนักธุรกิจ

สมมุติฐานงานวิจัย

การประเมินผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.จ.จ.เชียงใหม่ มีค่าคะแนนเพิ่มขึ้น เมื่อทำการเปรียบเทียบก่อนและหลังการปฏิบัติหน้าที่

กรอบแนวคิดในการวิจัยและวรรณกรรมสนับสนุน

1.แนวคิดเกี่ยวกับคอร์รัปชัน

Corruption แปลว่า Break to Pieces Completely (แตกออกเป็นชิ้นๆ อย่างละเอียด) ซึ่ง มีร์ดัล (Myrdal, 1968:13) ได้ให้ความหมายไว้ใน วารสารเอเชียแอมกาศิน (Asian Magazine) ว่า คอร์รัปชัน เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง หมายถึงการกระทำทุก

อย่างที่เป็นไปโดยมิชอบ หรือเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยใช้อำนาจและอิทธิพล ที่มีอยู่ในตำแหน่งหน้าที่หรืออาศัยฐานะตำแหน่งพิเศษที่ตนมีอยู่ในกิจการณะ รวมทั้งการ กินสินบนด้วยที่สอดคล้องกับพจนานุกรมแบล็ค ลอร์ ที่ให้ความหมายไว้ว่า คอร์รัปชัน หมายถึง "...การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำชั่วและฉ้อโกง โดยมีเจตนา ที่จะหลีกเลียงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ ยังหมายถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจกระทำผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น" (Black Law Dictionary, 1979: 50) ในขณะเดียวกัน แวนรอย (Edward Van Roy) ก็ให้ความหมายคำ ว่าคอร์รัปชันว่าคือ "... การใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร ความชอบพอ หรืออิทธิสิทธิ์ หรือ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้น ซึ่งออกมาในรูปการกระทำที่ละเมิดกฎหมาย หรือละเมิด มาตรฐานความประพฤติทางศีลธรรมจรรยาที่ยอมรับ." (Van Roy, 1970: p.86) นอกจากนี้ ยังมีคามหมายอย่างทั่วไปว่า การคอร์รัปชันเป็น "...สถาบันนอกเหนือกฎหมาย (Extra-Legal Institution) หรือนอกเหนือข้อตกลงโดยชอบธรรมทางสังคมในขณะหนึ่งๆ ซึ่งบุคคล หรือคณะบุคคลที่อยู่ในระบบราชการ หรือระบบเอกชน หรือทั้งสองระบบใช้ปฏิบัติเพื่อให้ ได้มาซึ่งประโยชน์แห่งตน โดยทำให้บุคคลอื่นที่ไม่มีส่วนร่วมด้วยโดยตรงต้องเสียประโยชน์ทั้ง ทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้ สุดแล้วแต่ผลของการต่อรองหรือการยินยอมของบุคคลที่มีส่วน ร่วมโดยตรงในการกระทำนั้นๆ..."

2.แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ตามความหมายขององค์การแห่งการพัฒนาเพื่อสหประชาชาติ (United Nations Development Program-UNDP) คือ การดำเนินงานของผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจการเมือง และสังคม ที่จะจัดการกับกิจการของประเทศในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริม ให้ประเทศต่างๆ พัฒนาตนเองในลักษณะที่พึ่งตนเองได้ ได้แก่ ความเท่าเทียมกัน การใช้ อำนาจ การมีงานทำ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์อย่างยั่งยืน รวมถึง ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย-ADB ในเอกสารของ “The Asian Development Bank” เป็นเอกสารที่แสดงให้เห็นแนวคิดในการทำงานในด้านการให้ความช่วยเหลือและเงินกู้ให้ ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมขององค์กรหรือสถาบันที่เปิดโอกาสให้กับประชาชน (Citizen) มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและกับหน่วยงานของรัฐ ให้ความสำคัญกับการจัดการ กระบวนการพัฒนาซึ่งเกี่ยวข้องกับภาคสาธารณะและภาคปัจเจก มุ่งไปที่องค์ประกอบที่ สำคัญที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้แน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงาน ตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้ และบทบาทที่ถูกต้องของรัฐบาล คือ 1) การรักษาเสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2) จัดให้บริการและสินค้าสาธารณะ 3) ป้องกันความ

ล้มเหลวของตลาด 4) ส่งเสริมความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยกำหนดให้มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาล คือ 1) การทำงานอย่างมีหลักการและเหตุผล (Accountability) 2) การมีส่วนร่วม (Participation) 3) สามารถคาดการณ์ได้ (Predictability) 4) มีความโปร่งใส (Transparency) (Governance: Sound Development, 1995.)

การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนา “คน” ในทุกกลุ่ม ทุกภาคส่วนของสังคมไทย ให้มีพื้นฐานทางจิตใจที่ยึดมั่นใน “คุณธรรม” “จริยธรรม” “ความซื่อสัตย์สุจริต” และ “ความรอบรู้” อันเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตนได้อย่าง “มีเหตุผล” “รู้จักสิทธิ หน้าที่” และ “ความรับผิดชอบ ในฐานะพลเมืองไทย” ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข พร้อมทั้งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบบโครงสร้าง กลไกที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนพร้อมทั้งการปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้าง “สมดุล” ในการจัดสรรและกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาให้ทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งสร้างความมั่นคงของประเทศและสังคมให้มีความอยู่รอด ปลอดภัย อันจะเป็น “ภูมิคุ้มกัน” และส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการและการพัฒนา ประเทศให้เกิดคุณภาพทั้งในมิติของเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง ซึ่งจะนำไปสู่สันติสุขและยั่งยืน

3.แนวคิดเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และระบบการศึกษาเพื่อการต่อต้านคอร์รัปชัน

ปัจจุบันประเทศไทยเผชิญกับวิกฤตการณ์ทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งคุกคามทั้งในเชิง เศรษฐกิจ เชิงสังคม และที่สำคัญวิกฤตการณ์ทุจริตคอร์รัปชันได้รุกรานไปถึงจิตวิญญาณของ คนไทย ซึ่งมองเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องปกติธรรมดา ดังนั้น พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ผู้อำนวยการสถาบันวิมุตตยาลัย ได้แนะนำหลักธรรมคำสอนของพระบรมศาสดาที่นำมา ประยุกต์ให้เข้ากับสังคมไทยในปัจจุบันจะสามารถช่วยลดปัญหาในด้านต่างๆ ในสังคมไทย รวมทั้งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้เป็นอย่างดี คือ หลักธรรม 4 ประการ ดังนี้

หลักธรรมที่ 1 คือ ศีล 5 ได้แก่ ศีลข้อที่ 1 การห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต หมายรวมถึง การละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกรูปแบบ การไม่เบียดเบียนคน สัตว์ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและ โลก ในทุกความหมาย ศีลข้อที่ 2 หมายถึงการต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์ ต่อต้านการคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ ทุกช่องทางและในทุกความหมาย ทั้งนี้ พระพุทธองค์ทรงสอนเอาไว้ว่า อย่า ถือครองทรัพย์สินที่ตนไม่มีสิทธิ์ เรียกว่า ทรัพย์สินนั้นจะเป็นทรัพย์สินทางปัญญา หรือ ทรัพย์สินที่เป็นวัตถุก็ตาม หากเราไม่มีสิทธิ์อันชอบธรรมที่จะถือครอง เราก็ต้องไม่ถือครอง

แม้แต่เพียงปลายเล็บ ใครละเมิด ถ้าเป็นพระสงฆ์ พระพุทธเจ้าทรงปรับอาบัติหนัก นั่นคือ ทรัพย์สินเพียง 1 บาทก็ขาดจากความเป็นพระได้ทันที เรียกว่าต้องอาบัติปาราชิก ในทางโลก พระพุทธองค์ก็ทรงประณามอย่างหนักกว่าคนที่มีพฤติกรรมละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นโดยเจตนา ถือว่าเป็นคนในระดับโมฆบุรุษ คือเป็นบุคคลที่ไร้คุณค่า ไม่มีคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ ศิลข้อที่ 3 หมายรวมถึงการปกป้องเด็ก สตรี และคนชรา และการส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความอบอุ่นและมั่นคง รวมทั้งการไม่ละเมิดสิทธิสตรีด้วย ศิลข้อที่ 4 หมายรวมถึงการไม่ละเมิดสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน รวมทั้งการไม่มอมเมาประชาชน ด้วยขยะ ข้อมูลปฏิภูมิต่างร้ายอันเป็นพิษ รวมทั้งการให้เสรีภาพในทางปัญญา และเสรีภาพทางวิชาการ ศิลข้อที่ 5 หมายรวมถึงการไม่ดื่มสุรา และการไม่เสพยาเสพติด ตลอดจนถึงการไม่เห็นด้วยกับการมอมเมาประชาชนในรูปแบบต่างๆ ทั้งด้วยอบายมุข ด้วยสื่อบันเทิงไร้สาระ หรือด้วยนโยบายทางการเมืองที่ไม่มีความจริงใจอยู่ในนั้น ที่เรียกกันว่า ประชานิยม พูดอีกอย่างหนึ่งว่า ช่องทางใดก็ตามที่จะทำให้ประชาชนขาดสติและถูกมอมเมา เราต้องไม่เห็นด้วยกับช่องทางหรือวิธีการเหล่านั้นในทุกๆ รูปแบบ

หลักการที่ 2 พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระภิกษุทุกรูปนั้น จะต้อง ยถาวาที ตถากาโร หรือ ยถากาโร ตถาวาที แปลว่า ต้องพูดอย่างที่พูด ต้องทำอย่างที่พูด หรือต้องทำอย่างที่ดี สอน ต้องสอนอย่างที่ดี แก่นของพุทธศาสนสุภาษิต ก็คือ ทรงต้องการมุ่งให้พุทธศาสนิกชนนั้น เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา ต่อหน้าอย่างไร ลับหลังก็อย่างนั้น ไม่ใช่คนที่ตีสองหน้า

หลักการที่ 3 พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ว่า ธัมมัญจเร สุจริตัง (ธम्म จเร สุจริตัง) แปลว่า จงทำหน้าที่ให้สุจริต คุณทำหน้าที่ไหนก็ตาม ต้องยึดความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง ในทุกๆ หน้าที่ ถ้าคนแต่ละคนทำหน้าที่ของตนอย่างสุจริต พฤติกรรมคดในข้อ งอในกระดูก ก็จะไม่เกิดขึ้น

หลักการที่ 4 พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ทศพิทธราชธรรม คือ หลักธรรมาภิบาลของผู้นำ อยู่ในข้อที่ 4 เรียกว่า อาชวะ แปลว่า ผู้นำต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ไม่โกงทั้งต่อหน้า ทั้งลับหลัง ไม่โกงทั้งด้วยความคิด ทั้งด้วยวาจา และด้วยการกระทำ ทรงยกตัวอย่างว่า ผู้นำก็เหมือนโคจำฝูง หากโคจำฝูงว่ายตรง โคนในฝูงก็ว่ายตรง หากโคจำฝูงว่ายคด โคนในฝูงก็ว่ายคด ผู้นำฉันทิ ผู้ตามก็ฉันทิ ดังนั้น ผู้นำทุกคนจึงต้องถือเอาหลักอาชวะ คือความซื่อสัตย์สุจริตเป็นนโยบายที่หนึ่ง ไม่โกงเอง และสอง ต้องไม่เอื้อให้เกิดบรรยากาศของการโกง หรือไม่โกงเอง และไม่สนับสนุนคนโกง ข้อที่ 10 ทศพิทธราชธรรมเรียกว่า อวิโรธนะ คือผู้นำต้องยึดมั่นอยู่ในความยุติธรรม ในการบริหารราชการแผ่นดิน ต้องยึดหลักความยุติธรรม กล่าวคือ ไม่มีสองมาตรฐาน กฎหมายต้องศักดิ์สิทธิ์สำหรับชนทุกชั้น

ทั้งนี้พระมหากษัตริย์ ได้กล่าวว่า “สัจจัง ภูมิ เว มนุสสานัง” ความซื่อสัตย์คือคุณสมบัติมาตรฐานของความเป็นมนุษย์ หากคนไทยมีความซื่อสัตย์จะสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้

เนื่องจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การทุจริตเชิงนโยบาย และการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งเป็นรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันร่วมสมัยที่มาพร้อมกับ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในขณะที่สังคมไทยยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันรูปแบบนี้ในสังคมไทยและทวีปเอเชียต่างก็มีพื้นฐานมาจากค่านิยมทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน เพราะเกิดจากระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) ทั้งนี้ความหมายโดยทั่วไปของคำว่า การอุปถัมภ์ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน. (2546.) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การค้าจุน การค้าชู การสนับสนุน การเลี้ยงดู ส่วนความหมายในทางการเมืองนั้น เดโซสวานานท์. (2535.) กล่าวว่าไว้ว่า ระบบอุปถัมภ์หมายถึงการได้รับสิทธิพิเศษจากผู้ใหญ่หรือญาติมิตรของตนเป็นระบบที่ตรงกันข้ามกับระบบความชอบธรรม(ระบบคุณธรรม) ซึ่งนิยมใช้เป็นหลักในปัจจุบัน จึงสามารถสรุปหลักการสำคัญของระบบอุปถัมภ์(Patronage System) หมายถึง ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานโดยใช้เหตุผลทางการเมืองหรือความสัมพันธ์เป็นหลักสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมเป็นประการหลัก ลักษณะต่างๆไปของระบบอุปถัมภ์จึงมีลักษณะตรงกันข้ามกับระบบคุณธรรม

ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาสังคม จำเป็นต้องแสวงหามุมมองใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาห้วงกว้างอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ต้องเพิ่มมุมมองมิติทางสังคมวัฒนธรรม (Cultural Approach) มากขึ้นด้วย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการขาดธรรมาภิบาลในสังคมไทยมีความรัดกุมรอบด้านมากขึ้น คงถึงเวลาแล้วที่สังคมไทยต้องหันกลับมาให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทโดยให้เน้นคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น ปฏิรูปการเรียนการสอนในทุกสถาบันการศึกษาให้เกิดคุณภาพในการส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา สร้างระบบความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity Systems) และระบบเกียรติศักดิ์ (Honor System) ให้เกิดขึ้นในสังคมโดยผ่านระบบและกระบวนการการศึกษาของชาติ เน้นการแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษาอบรมทุกหลักสูตรทุกประเภท จัดให้มีสถาบันฝึกอบรมนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงให้มีมาตรฐาน มีการประเมินผลที่ชัดเจน รวมไปถึงส่งเสริมให้สังคมให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของประชาชน และการส่งเสริมสังคมให้ยกย่องคนดี ไม่นิยมคนที่ร่ำรวยมาจากการคดโกงหรือประพฤติมิชอบและต้องร่วมกันหาคำตอบให้ได้ว่าต้องทำอะไรถึงจะสร้างจิตสำนึกให้กับคนไทยผ่านหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาหรือปลูกจิตสำนึก

เรียนรู้และเข้าใจค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่เด็กและเยาวชนในวันนี้ที่จะเติบโตใหญ่เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในวันข้างหน้า ที่สำคัญพวกเขาเหล่านั้นต้องตระหนักถึงความสำคัญของคำว่า “ธรรมภิบาล”

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อหาคำตอบเรื่องผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.จ.จ.เชียงใหม่

2) ขอบเขตด้านประชากร คือกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.จ.จ.เชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 246 ตัวอย่าง ที่ได้รับการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี/ปลัดเทศบาล/นายกอบต./ปลัด อบต.) 2) กลุ่มผู้นำท้องที่ (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล) 3) กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 4) กลุ่มโรงเรียนขอสะอาด (ผู้บริหารโรงเรียน) 5) กลุ่มโรงเรียนขอสะอาด (นักเรียน) 6) กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้บริหาร) 7) กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ (อาจารย์ผู้สอน, ผู้รับผิดชอบบรรยายวิชา, ผู้สังเกตการณ์) 8) กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ (นักศึกษา) 9) กลุ่มอื่นๆ เช่น สื่อมวลชน / ภาคธุรกิจ / องค์กรเอกชน / ผู้ทรงคุณวุฒิ / ตัวแทนหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ และนักศึกษาฝึกงาน

3) ขอบเขตพื้นที่ คือ พื้นที่ 25 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ คือ 1) อำเภอเมืองเชียงใหม่ 2) อำเภอจอมทอง 3) อำเภอแม่แจ่ม 4) อำเภอเชียงดาว 5) อำเภอดอยสะเก็ด 6) อำเภอแม่แตง 7) อำเภอแม่ริม 8) อำเภอสะเมิง 9) อำเภอฝาง 10) อำเภอแม่สาย 11) อำเภอพร้าว 12) อำเภอสันป่าตอง 13) อำเภอสันกำแพง 14) อำเภอสันทราย 15) อำเภอหางดง 16) อำเภอฮอด 17) อำเภอดอยเต่า 18) อำเภออมก๋อย 19) อำเภอสารภี 20) อำเภอเวียงแหง 21) อำเภอไชยปราการ 22) อำเภอแม่วาง 23) อำเภอแม่อน 24) อำเภอดอยหล่อ 25) อำเภอกัลยาณิวัฒนา

4) ขอบเขตระยะเวลา คือ เดือนมิถุนายน 2560-เดือนพฤษภาคม 2561 (1 ปี)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ เป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบตรวจสอบ โดยให้กรอกข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ สถานภาพ ตำแหน่งที่อยู่ปัจจุบัน ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจต่อการบรรยายให้ความรู้ (การทำหน้าที่ด้านการป้องกันของคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่) ในแต่ละหัวข้อ/ประเด็น แยกตามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 9 กลุ่ม เป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552) ของ ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scales) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีการกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
- ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของระดับ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ (กลุ่มตัวอย่าง) สามารถแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ 1.ค่าร้อยละ (Percentage) 2.ค่าเฉลี่ย (Mean) 3.ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 9 กลุ่ม ต่างให้สัมภาษณ์ไปในทิศทางเดียวกันว่าได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ในประเด็นสาระ หัวข้อการบรรยาย หรือการเข้าร่วมกิจกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง เช่น

1.1 ทำหน้าที่บรรยายให้ความรู้แก่ **กลุ่มผู้นำท้องที่** (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล) พ.ศ.2558 (15 อำเภอ) และ พ.ศ.2559 (10 อำเภอ) ภายใต้

“โครงการเชียงใหม่ไม่โกง” ร่วมกับ **สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่** หัวข้อการบรรยาย คือ 1) ผลกระทบ/ความเสียหายจากการทุจริต 2) เศรษฐกิจพอเพียง 3) คุณธรรม จริยธรรม และ 4) ทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับการทุจริต

1.2 ทำหน้าที่บรรยายให้ความรู้แก่ **กลุ่มผู้นำท้องถิ่น** (นายกเทศมนตรี/ ปลัดเทศบาล/นายกอบต./ปลัด อบต.) พ.ศ.2559 จำนวน 15 หน่วยงาน (15 อำเภอ) และ พ.ศ.2560 จำนวน 83 หน่วยงาน (22 อำเภอ) ภายใต้ “โครงการเสริมสร้างความโปร่งใส องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชียงใหม่ปลอดการทุจริต” ปีงบประมาณ พ.ศ.2559-2560 ร่วมกับ **สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่** หัวข้อการบรรยาย คือ 1) ผลกระทบ/ความเสียหายจากการทุจริต 2) เศรษฐกิจพอเพียง 3) คุณธรรม จริยธรรม และ 4) ทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับการทุจริต 4) กฎหมาย ระเบียบ และแนวทางการป้องกันการทุจริต

1.3 ทำหน้าที่บรรยายให้ความรู้แก่ **กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)** ภายใต้ “โครงการฝึกอบรม อสม.ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับชุมชน (อสม.ป.ป.ช.)” ปีงบประมาณ 2558 และ “โครงการฝึกอบรม อสม.เครือข่ายเมืองคนดี (จังหวัดเชียงใหม่)” ประจำปีงบประมาณ 2559 รวม 25 อำเภอ ร่วมกับ **สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่** หัวข้อการบรรยาย คือ 1) บทบาทอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และ ป.ป.จ.เชียงใหม่ 2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต 3) บทบาทหน้าที่ และภารกิจของเครือข่าย ป.ป.ช. 4) การเฝ้าระวังและตรวจสอบการบริหารของ อปท. 5) วิธีการตรวจสอบ เฝ้าระวังการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน 6) วิธีการร้องเรียน และช่องทางการร้องเรียนการทุจริต 7) กระบวนการปฏิบัติในการร้องเรียนการทุจริต 8) ทัศนศึกษา เรื่องการทุจริต

ผลการวิจัยพบว่า **กลุ่มที่ 1 ผู้นำท้องถิ่น** ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 51 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 (มากที่สุด) ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การบรรยายของคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ ที่พึงพอใจในประเด็นเรื่อง 1. ผลกระทบ/ความเสียหายจากการทุจริต 2. เศรษฐกิจพอเพียง 3. คุณธรรม จริยธรรม และทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับการทุจริต 4. กฎหมาย ระเบียบ และแนวทางการป้องกันการทุจริต ซึ่งต่างให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มการออกบรรยายให้ความรู้ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะ กฎระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับพัสดุ การคลัง การจัดซื้อจัดจ้าง เบิก-จ่ายงบประมาณ ฯลฯ ลำดับที่ 1 อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ลำดับที่ 2 อย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง ทั้งนี้พบว่า อุปสรรคสำคัญคือ ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของ ป.ป.ช./แนวทางการตั้งงบประมาณ และเบิกจ่าย/แนว

ทางการปฏิบัติการประเมิน LPA และ ITA รวมถึงกฎหมาย ป.ป.ช.ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติ กรณีตัวอย่างเมื่อ ป.ป.ช.ชี้มูล ส่วนข้อดีพบว่าการทำงานที่ด้านการป้องกัน เช่น การออกบรรยายให้ความรู้ของคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ สร้างความพึงพอใจมากขึ้น จากเดิมที่เคยมองว่าเป็นการเข้ามาตรวจสอบ หรือคอยจับผิดเรื่องการทุจริตจากหน่วยงานของ ป.ป.ช. อีกทั้งการบรรยายเฉพาะกลุ่มในสถานที่ของต้นสังกัดทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มผู้ฟัง ซึ่งแตกต่างจาก **กลุ่มที่ 2. กลุ่มผู้นำท้องที่** ซึ่งเป็นเพศชายทั้งสิ้น ส่วนใหญ่อายุ 51 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตำแหน่งกำนัน และ **กลุ่มที่ 3 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)** ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อายุ 51 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ต่างแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การรับฟังการบรรยายในสถานที่จัดประชุมรวมกันของคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งไม่มีความพร้อมทางด้านกายภาพส่งผลให้การฟังบรรยายขาดประสิทธิภาพ อีกทั้งเวลาที่จำกัดทำให้หัวข้อหรือประเด็นต่างๆ มีการรวบรัดจนเกินไป อีกทั้งขาดเอกสารประกอบการบรรยาย สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่น่าสนใจ รวมถึง การไม่เปิดโอกาสให้มีการซักถาม เป็นต้น นอกจากนี้ประเด็นภาระหน้าที่ของทั้งสองกลุ่มคือกลุ่มผู้นำท้องที่ และ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ต่างมองว่างานเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต มีใช้หน้าที่โดยตรงของกลุ่มตนซึ่งมีงานประจำอยู่แล้ว เป็นการเพิ่มภาระ เนื่องจากมีสภาพเป็นผู้นำที่ต้องสวมหมวกหลายใบ นั่นเอง จากข้อมูลนี้จึงเห็นควรเสนอแนะให้หน่วยงานของ ป.ป.ช. พิจารณาแก้ปัญหาให้ตรงจุด เพื่อพัฒนาการทำงานที่ด้านการป้องกันการทุจริตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประเด็นการทำงานที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต่างเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า สามารถตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ได้มาก ในฐานะเป็นที่พึ่งของประชาชน โดยมองว่ามีความ เป็นกลาง และได้รับความน่าเชื่อถือ จากคุณสมบัติส่วนตัวและประวัติการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ ทั้ง 5 คน ก็ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยเฉพาะบุคคลที่ทำหน้าที่ ประธานคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ มีเพียง 1 ท่านคือผู้อำนวยการสำนักข่าวอิสระ ที่แสดงความคิดเห็นแตกต่างว่า ไม่เห็นด้วยกับการตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ว่าจะสามารถป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตระดับจังหวัดได้ เนื่องจากเกรงว่าจะมีเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ระบบอุปถัมภ์ ตลอดจนการเกรงกลัวบารมี หรือ อิทธิพลของนักการเมืองในพื้นที่ อีกทั้งเป็นการใช้ทรัพยากรด้านกำลังคนและงบประมาณ ที่สูงเกินไป ไม่คุ้มค่า

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของ คณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ พบว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ ของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม มีค่าสูงขึ้นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เช่น

2.1 การจัดกิจกรรมโรงเรียนช่อสะอาด จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2557 จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม อำเภอสันป่าตอง 2) โรงเรียนจอมทอง อำเภอจอมทอง 3) โรงเรียนบ้านกาดวิทยาคม อำเภอแม่วาง 4) โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม อำเภอเชียงดาว 5) โรงเรียนโกวิทจรัส อำเภอเมืองเชียงใหม่ 6) โรงเรียนรัตนานเื้อวิทยา อำเภอฝาง

- ทำหน้าที่บรรยายให้ความรู้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ครูโรงเรียนช่อสะอาด หัวข้อการบรรยาย คือ 1) ข้อกฎหมาย ระเบียบ กรณีศึกษาคดีทุจริต 2) แนวทางการป้องกันการทุจริตในสถานศึกษา 3) อำนาจหน้าที่ โครงสร้างของ ป.ป.ช.และ ป.ป.จ.เชียงใหม่

- ทำหน้าที่บรรยายให้ความรู้แก่ กลุ่มนักเรียน โรงเรียนช่อสะอาด หัวข้อการบรรยาย คือ 1) ความซื่อสัตย์ สุจริต 2) ความมีคุณธรรม จริยธรรม 3) จิตสาธารณะ

การจัดกิจกรรมเสริมของโรงเรียนช่อสะอาด ด้วยการสอดแทรกเรื่อง ความซื่อสัตย์ สุจริต คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนช่อสะอาด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (มาก) เหตุผลสำคัญที่ต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก เพราะเด็กเปรียบเสมือนผ้าขาวที่พร้อมจะเรียนรู้ ซึมซับสิ่งดีงาม เพื่อป้องกันสิ่งชั่วร้ายที่จะเข้ามาในชีวิต โดยมีปัจจัยสนับสนุนตามทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) เนื่องจากโคลเบอร์ก เชื่อว่า การพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11-25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา บ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมได้มาจากการพัฒนาการทางความคิด ในขณะที่เด็กได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่างๆ จะช่วยให้ผู้ที่มีความสามารถได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่น สอดคล้องกับ ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2538.) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง โดยได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สาเหตุของพฤติกรรมต่างๆของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ตั้งแต่อายุ 6-60 ปี ว่าพฤติกรรมเหล่านั้น มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง

และได้นำมาประยุกต์เป็นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทยขึ้น โดยแบ่งต้นไม้จริยธรรม ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ ดอกและผลไม้มันต้น ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นชั่วและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรม ของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อเพื่อต่อการพัฒนาประเทศ ส่วนที่สอง ได้แก่ ส่วนลำต้นของ ต้นไม้ แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจใน ตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 5) ทศนคติ คุณธรรมและค่านิยม ส่วนที่สาม ได้แก่ รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต

ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร/ครูที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนช่อสะอาด จากทุก โรงเรียนได้สะท้อนถึงปัญหาอุปสรรคที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้ 1) โครงการโรงเรียนช่อสะอาด ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน ป.ป.ช.จังหวัดเชียงใหม่เพียง 1 ครั้ง (พ.ศ. 2557) 2) โรงเรียนภาครัฐ มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งผู้บริหาร ทำให้การจัดทำ โครงการขาดความต่อเนื่อง 3) กิจกรรมต่างๆ ที่ถูกสั่งการตามนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ มีความซ้ำซ้อนกัน ทำให้โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเสริมมากเกินไป เช่น โรงเรียนคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2559) โรงเรียนสุจริต (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พ.ศ. 2558) หรืออีกหลากหลายชื่อเรียก เช่น โรงเรียนสุจริตต้นแบบเก่งแต่ไม่โกง/โรงเรียนสีขาว “โตไปไม่โกง” ฯลฯ ทางคณะผู้บริหารและครู จึงได้เสนอแนะว่า 1) ควรให้การสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมโรงเรียนช่อสะอาดเป็นประจำทุกปี เพราะช่วยสร้าง จิตสำนึกด้านการต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชน 2) ควรให้การ ยกย่อง เชิดชู หน่วยงาน สถาบัน (โรงเรียน) ที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเชิงสร้างสรรค์ เช่น โรงเรียนเอกชนที่ผู้บริหารเป็นเจ้าของ ไม่มีการโยกย้าย หรือเปลี่ยนตำแหน่งการบริหาร ทำให้เกิดความยั่งยืนในการจัดทำโครงการ เช่น โรงเรียนโกวิทอรัญ อำเภอมือง จังหวัด เชียงใหม่ มีการดำเนินโครงการช่อสะอาดอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ ธนาคารความดี/ คนดีศรีโกวิท/ รางวัลนักเรียนช่อสะอาด เป็นต้น 3.) ควรจัดบูรณาการโครงการจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลือง งบประมาณ ส่วนกลุ่มนักเรียนต่างเห็นว่า ทีมวิทยากร (ผู้บรรยาย) เป็นผู้ใหญ่มักใช้วิธีการ บรรยายเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้บรรยายและผู้ฟัง (ขาดความน่าสนใจ) จึงเสนอแนะว่าควรเพิ่มกิจกรรมอื่นๆที่เหมาะสมกับวัยรุ่นเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างการ สื่อสาร สอดคล้องกับหลักสูตร “โตไปไม่โกง” ที่จัดทำโดย กรุงเทพมหานคร ร่วมกับสถาบัน บัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (2552) นำเสนอข้อดี

ไว้ว่า การเรียนรู้ในหลักสูตรนี้ไม่ได้เน้นการท่องจำ แต่เน้นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน จนกระทั่งเกิดความเข้าใจ และความตระหนักรู้ของผู้เรียน ให้สามารถแยกแยะ ถูก-ผิด ดี-ชั่ว เนื้อหาหลักสูตรครอบคลุมความดี 5 ประการที่ช่วยสร้างชาติและต่อต้านการทุจริต เริ่มใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 มุ่งหล่อหลอม ปลุกฝังให้เด็ก เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ โดยการนำคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก และค่านิยม สำหรับเด็กและเยาวชน มาสอดแทรกไว้ในหลักสูตร ผ่านสภานิสิต คำพังเพยของไทย ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty and Integrity) 2) การมีจิตสาธารณะ (Greater Good and Public Spirit) 3) ความเป็นธรรมทางสังคม (Fairness and Justice) 4) กระทำอย่างรับผิดชอบ (Responsibility and Accountability) 5) เป็นอยู่อย่างพอเพียง (Sufficiency and Moderation)

2.2 การจัดทำรายวิชา การต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) เพื่อให้บรรลุในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเกิดจากบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) ของ สำนักงาน ป.ป.ช. และ สำนักงาน ป.ป.ช.ประจำจังหวัดเชียงใหม่; คณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ ร่วมกับ สถาบันอุดมศึกษา 12 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ตัวแทนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ขณะนั้น) คือ 1) นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. 2) ศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ กรรมการ ป.ป.ช. 3) นายวิชัย วิวิตเสวี กรรมการ ป.ป.ช. 4) นายปรีชา เลิศกมลมาศ กรรมการ ป.ป.ช. 5) นายประจวบ สวัสดิประสงค์ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เข้าร่วมวิพากษ์หลักสูตรการต่อต้านการทุจริตของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ด้วย จากความคาดหวังว่า สถาบันการศึกษาทุกแห่งจะสามารถนำรายวิชาไปใช้ได้ตามความตั้งใจตั้งแต่นั้น แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า สถาบันการศึกษา ที่เปิดสอนรายวิชาการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 มีเพียง 5 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 3) มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ 4) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ 5) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เชียงใหม่

สถาบันการศึกษา จำนวน 3 แห่งที่เปิดสอนรายวิชา การต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ปีการศึกษา 2560 รวมเป็น 8 แห่ง ได้แก่ 6) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 7) มหาวิทยาลัยพายัพ 8) มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเชียงใหม่

ส่วนสถาบันการศึกษา ที่ใช้รายวิชาอื่นๆ แทนรายวิชาการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 10) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา 11) มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ส่วนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ยังไม่มีการเรียนการสอนรายวิชาการต่อต้านการทุจริต

ข้อสรุปจากงานวิจัย พบว่า สถาบันการศึกษาแห่งเดียวคือ มหาวิทยาลัยมกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ที่สามารถนำรายวิชา การต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) โดยกำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนต้องเรียน เนื่องจากบรรจุไว้ในหลักสูตรของทุกสาขาวิชา ซึ่งอยู่ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มสังคมศาสตร์ และเป็นเรื่องน่ายินดีที่สุด เพราะสภามหาวิทยาลัยมกุฎราชวิทยาลัย ได้กำหนดให้เรียนรายวิชาการต่อต้านการทุจริต ทั้ง 13 วิทยาเขต ทั่วประเทศ ส่วนสถาบันอื่นๆที่กำหนดให้เรียน ก็เป็นไปตามนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา ในขณะนั้นๆ แต่ก็เป็นเพียงการเรียนแบบวิชาเสริมหลักสูตร แบบไม่มีการให้หน่วยกิต คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เชียงใหม่, มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเชียงใหม่ เนื่องจากสถาบันการศึกษาเหล่านี้ เป็นวิทยาเขต ต้องใช้หลักสูตรเดียวกันของทั้งประเทศเท่านั้น ส่วนสถาบันการศึกษาอื่นๆ ก็กำหนดให้เป็นวิชาเลือกเสรี หรือใช้รายวิชาอื่นๆ ตามบริบทของแต่ละสถาบัน มีเพียงสถาบันการศึกษาแห่งเดียว ที่ไม่มีการบรรจุรายวิชา การต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ไว้ในหลักสูตร คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต เชียงใหม่ แต่ได้รับการชี้แจงจากฝ่ายบริหารว่า ทางสถาบันมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสอดแทรกเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม ในทุกรายวิชา นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) ดำเนินการบันทึกความร่วมมือทางวิชาการกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อจัดหลักสูตรเฉพาะสำหรับสถาบัน

รายวิชาการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ของสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ ประกาศใช้ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 นับเป็นตัวอย่างการทำงานเชิงรุก ใช้รูปแบบยึดถือแนวทางตามแนวพระราชดำรัสของรัชกาลที่ 9 ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน “ระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก ดังนั้นเมื่อมีการประกาศใช้ หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 เพื่อใช้สร้างเยาวชนพันธุ์ใหม่ “ไม่ทนต่อการทุจริต” ได้ถูกบรรจุไว้ในการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล สถานศึกษาระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาทุกแห่ง ตลอดจนระดับอุดมศึกษา ทั้งจัดสอนเป็นรายวิชาเพิ่ม นำไปใช้ในชั่วโมงเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ นำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือจัดสอน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐตั้งแต่ระดับกระทรวง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือกับ ป.ป.ช. เพื่อนำหลักสูตรนี้ ไปปรับใช้ในโครงการ หรือหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ หรือพนักงานที่บรรจุใหม่ โดยให้ครอบคลุมถึงบุคลากรทางการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรอุดมศึกษา ให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถนำความรู้ ไปใช้ในการถ่ายทอด หรือประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น วัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังและสร้างวัฒนธรรมต่อต้าน การทุจริต โดยให้สามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งใดเป็นประโยชน์ต่อส่วนตน สิ่งใดเป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตพอเพียงด้านทุจริต ละอายและ เกรงกลัวที่จะทุจริต ไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ ได้แก่ 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต 2) หลักสูตรอุดมศึกษา วิทยุใจสะอาด 3) หลักสูตร ตามแนวทางรับราชการกลุ่มทหารและตำรวจ 4) หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช. บุคลากรภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต 5) หลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต โดยแต่ละหลักสูตรประกอบด้วยเนื้อหา 4 ชุดวิชา 1) การคิด แยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม 2) ความละอายและความไม่ ทนต่อการทุจริต 3) Strong: จิตพอเพียงด้านทุจริต 4) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม (ทีมข่าวการเมืองเดลินิวส์, 2561).

ผลวิจัยจากการสัมภาษณ์พบว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมด้านการ ป้องกันการทุจริต เพราะ ผู้บริหาร อาจารย์ (ผู้สอน, ผู้รับผิดชอบบรรยายวิชา, ผู้สังเกตการณ์) และนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของรายวิชาการ ต่อต้านการทุจริตที่เปิดสอนแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงนักศึกษาฝึกงานในสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประจำจังหวัดเชียงใหม่ และ หน่วยงานที่เชิญคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ ไปบรรยาย (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ / เทศบาลนครเชียงใหม่ / สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่ / เทศบาล ตำบลสันโป่ง / เทศบาลตำบลท่าข้าม / เทศบาลตำบลบ้านตาล / เทศบาลตำบลหนองควาย) ก็ ประเมินผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chris MacDonald, Michael McDonald, and Wayne Norman. (2002.) ที่กล่าวถึง มาตรการ ขับเคลื่อนเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ว่าการถ่ายทอด ปลูกฝัง หลักเกณฑ์ทางจริยธรรมคุณธรรมสู่สมาชิกของสังคมโดยผ่านสื่อมวลชนหรือการบรรจุใน หลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้มีกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดอบรม ให้แก่สมาชิกของสมาคมวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การอภิปรายถกเถียง เพื่อ ก่อให้เกิดความกระจ่างในประเด็นที่คลุมเครือน่าสงสัย มาตรการดังกล่าวนี้ถือเป็นการ

ถ่ายทอดและปลูกฝังสมาชิกของสังคมโดยผ่านช่องทางต่างๆ อันจะทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน รู้สึกผิดชอบชั่วดี ตลอดจนสามารถยับยั้งตนเองและห้ามปรามผู้อื่นมิให้กระทำการอันเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนได้ สมาชิกไม่สามารถอ้างได้อีกต่อไปว่าตนทำผิดเพราะไม่ทราบ ที่สำคัญไม่น้อยไปกว่ากันก็คือ การกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่มีความผิดเกี่ยวกับวินัยอย่างชัดเจนนั้น จะช่วยลดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถยอมรับได้ให้น้อยลง

ดังนั้นจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยให้เน้นคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น ปฏิรูปการเรียนการสอนในทุกสถาบันการศึกษาให้เกิดคุณภาพในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา สร้างระบบความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity Systems) และระบบเกียรติศักดิ์ (Honor System) ให้เกิดขึ้นในสังคมโดยผ่านระบบและกระบวนการการศึกษาของชาติ และเน้นการแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษา อบรมทุกหลักสูตรทุกประเภท จัดให้มีสถาบันฝึกอบรมนักการเมืองให้มีมาตรฐาน มีการประเมินผลที่ชัดเจน เนื่องจากข้อสรุปสำคัญประการหนึ่งคือ รากเหง้าของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันน่าจะอยู่ที่ระบบการศึกษาเพราะเป็นกลไกสำคัญในการบ่มเพาะจิตสำนึก ค่านิยมโดยเฉพาะเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ต้องทำให้การศึกษาทั้งระบบในสังคมไทยให้ความสำคัญในการเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลอย่างจริงจังที่สำคัญต้องสร้างระบบตรวจสอบและถ่วงดุลย์การใช้อำนาจและการทำงานของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม หากสังคมไทยมีระบบธรรมาภิบาล ถึงเวลานั้นเชื่อว่าองค์กรอิสระทั้งหลายก็อาจจะค่อยๆลดบทบาทลงในที่สุด ดังนั้นการให้องค์กรทางพุทธศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในสถาบันทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้การคัดสรรบุคคลที่จะเข้าสู่การเมืองได้บุคคลผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม เหมาะแก่การพัฒนาาระบบการเมืองต่อไปในอนาคต

2.3 การจัดกิจกรรมการต่อต้านการทุจริต ร่วมกับ หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2557-2559 ได้แก่ พ.ศ. 2557 การจัดทำ D-Passport สำหรับสถานศึกษา พ.ศ. 2558 เติมนรณรงค์ต่อต้านการทุจริต ณ ช่วงประตูท่าแพ และกิจกรรมการต่อต้านการทุจริต ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ภาคเหนือ) พ.ศ. 2559 กิจกรรมการต่อต้านการทุจริต ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ภาคเหนือ) /เดือนกันยายน 2559 กิจกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งประเทศไทย/เดือนธันวาคม 2559 กิจกรรมการต่อต้านการทุจริตสากล ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ตัวแทนองค์กรเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และสื่อมวลชน แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องว่า กิจกรรมต่อต้านการทุจริต มักเป็นแค่การทำงานรณรงค์เชิงสัญลักษณ์เท่านั้น ยังขาดความร่วมมืออย่างแท้จริงจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆใน

พื้นที่ โดยเฉพาะฝ่ายราชการ ที่บางครั้งมาร่วมงานแค่พิธีเปิดและร่วมบันทึกภาพหมู่ทำสัญลักษณ์ไขว้มือต่อต้านการทุจริต (ไขว้มือขวา ทับไขว้มือซ้าย) เท่านั้น มักไม่อยู่ร่วมงานจนจบกิจกรรม นอกจากนี้ การประกาศผลรางวัลการคัดเลือกองค์กรดีเด่น ด้านความโปร่งใสระดับประเทศ ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มอบให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เห็นแตกต่าง จึงทำให้เกิดความรู้สึกกลางแกลงใจ ขาดศรัทธา และความน่าเชื่อถือ ในการพิจารณาผลรางวัลว่า เกณฑ์จากดัชนีชี้วัดมีมาตรฐานเพียงพอหรือไม่ อย่างไร ลักษณะใกล้เคียงกับการตัดสินผลแพ้ชนะการชกมวยบนเวทีของคณะกรรมการ ที่เกิดค่านายตาผู้ชม นั่นเอง

2.4 การทำหน้าที่ของ บรรยายให้ความรู้ แก่หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่
แบ่งเป็น การบรรยายหัวข้อ “ผลกระทบ/ความเสียหายจากการทุจริต/เศรษฐกิจพอเพียง/คุณธรรม จริยธรรม /ธรรมาภิบาล/กรณีศึกษาที่เกี่ยวกับการทุจริต และกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางการป้องกันการทุจริต ได้แก่ 1) เทศบาลตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 2) เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ 3) เทศบาลตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ และ การบรรยายหัวข้อ “ธรรมาภิบาล/คุณธรรม จริยธรรม นักบริหาร” ได้แก่ 1) เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 2) สำนักงานการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จังหวัดเชียงใหม่ 3) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2.5 การจัดทำคู่มือการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ระยะเวลา 3 เดือน เกิดจากความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ ร่วมกับ สำนักงาน ป.ป.ช.จังหวัดเชียงใหม่

ผลสรุปงานวิจัยจากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่า ควรให้คณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ ได้ทำหน้าที่ตาม มาตรา 103/18 และระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด พ.ศ.2555 และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด และ สำนักงาน ป.ป.ช.ประจำจังหวัด พ.ศ.2557 เนื่องด้วยเป็นความคาดหวังของคนในพื้นที่และผู้ใช้อาสาสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดว่า ควรมีโอกาสทำหน้าที่ครอบคลุมทั้งการปราบปราม ป้องกันและตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อให้การป้องกันการทุจริตระดับจังหวัดมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และเป็นธรรมยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 มิได้กำหนดให้มีคณะกรรมการ ป.ป.ช.ประจำจังหวัด ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช.ประจำจังหวัดทั้ง 28 จังหวัด คือ ภาคเหนือ 7 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง แพร่ พิชณุโลก สุโขทัย นครสวรรค์ ภาคอีสาน 7 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี ขอนแก่น ร้อยเอ็ด สุรินทร์ นครราชสีมา ภาคกลางและตะวันออก 7 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา จันทบุรี ชลบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม เพชรบุรี ภาคใต้ 7 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี สงขลา ตรัง ยะลา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครบวาระ 4 ปี กล่าวโดยสรุปคือ เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช.ประจำจังหวัด ชุดแรกและชุดเดียวในประวัติศาสตร์ ที่เกิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และถูกยุบเลิกไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 ย่อมเปรียบเทียบเปรยคล้ายคำสอนของท่านพุทธทาสภิกขุ กล่าวคือ เกิดขึ้น (ตาม รธน. พ.ศ. 2550) ตั้งอยู่ (ปฏิบัติหน้าที่ครบวาระ 4 ปี) ดับไป (ตาม รธน. พ.ศ. 2560)

การปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ.เชียงใหม่ สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องแนวทางและวิธีการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของต่างประเทศ เช่น ประเทศฟินแลนด์ สิงคโปร์ ฮองกง เกาหลีใต้ ที่นำเสนอโดย วิทยากร เชียงกูล.(2549.) โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ คือ 1) การออกกฎหมาย การออกพระราชบัญญัติ การมีระบบนิติบัญญัติ ศาล และการบริหารจัดการที่ดี พร้อมทั้งยุทธศาสตร์ มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอย่างใกล้ชิด 2) การสร้างค่านิยมของประชาชน และการเป็นสังคมที่เสมอภาค ไม่มีความความแตกต่างทางชนชั้น 3) การให้ม็องค์กรอิสระ เป็นองค์กรที่มีอำนาจและมีบทบาทสูงในการปราบปรามคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสพร้อมทั้งผู้พิทักษ์ความยุติธรรม 4) การทำให้รัฐมีความโปร่งใสและความเปิดเผย โดยการที่ประชาชนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการเข้าไปมีส่วนร่วม 5) ความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน 6) การกระจายอำนาจ คือการให้หลายองค์กรทำงานร่วมกันมากกว่า จะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่องค์กรเดียว นอกจากนี้ ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2549.) กล่าวไว้ว่า ในการศึกษาปรัชญาแนวคิดจริยธรรมตะวันออกนั้น จะกล่าวถึงปรัชญาของจีนซึ่งมีแนวคิดเน้นที่ การปฏิบัติ มีลักษณะเป็น Ethical Philosophy ที่เน้นด้านความคิด (Wisdom) การมีมโนธรรม และการปฏิบัติ เพราะฉะนั้นปรัชญาจีนจึงเป็นปรัชญาของการปฏิบัติจริงๆ ในสังคม และในชีวิตประจำวัน โดยไม่ได้กล่าวถึงชีวิตหลังความตาย ซึ่งแตกต่างจากปรัชญาของอินเดีย ที่ไม่แยกขาดจากศาสนา ปรัชญาอินเดียทุกระบบจะรวมอยู่กับศาสนา นอกจากนี้จะเน้นที่

ปรัชญา เน้นที่มโนธรรมแล้ว ยังมีเรื่องศรัทธา(Faith) กับความเชื่อ(Believe)ด้วย ซึ่งทำให้มีข้อผูกมัด (Commitment) กับหลักศีลธรรม หรือ หลักจริยธรรม จึงออกมาเป็นการปฏิบัติได้ เพราะฉะนั้นจริยธรรมในพุทธศาสนาจึงมีลักษณะของปรัชญาอินเดียมีศรัทธา ความเชื่อ และการปฏิบัติ เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก จึงต้องเรียนรู้ทั้งจริยธรรมตามแนวคิดตะวันออก ได้แก่ ปรัชญาเต๋า ปรัชญาขงจื้อ ปรัชญาไม่จื้อ แนวคิดของเม้งจื้อ แนวคิดของซุนจื้อ และ จริยธรรมตามแนวคิดตะวันตก วิวัฒนาการด้านจริยธรรมของตะวันตกมีปรัชญาพื้นฐานของมนุษย์ในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ ได้แก่ โสเกรตีส เพลโต อริสโตเติล เป็นต้น เพื่อบรรจุไว้ในรายวิชาการต่อต้านการทุจริต ทั้งเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ จิตสำนึกเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้นำ หรือ นักการเมืองที่ต้องมีทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี. (2546.) ได้อธิบายไว้ในหนังสือชื่อ “ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย” เกี่ยวกับการปฏิรูปสังคมที่เน้น 7 เรื่อง โดยเรื่องแรกคือ การสร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ คุณค่าและจิตสำนึกเป็นแกนหรือจิตวิญญาณของสังคม คน องค์กร หรือสังคม ที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึกย่อมไม่มีความหมายและขาดพลังสร้างสรรค์ คุณค่าและจิตสำนึกจะส่งให้การพัฒนาอย่างอื่นได้ผล และการพัฒนาทุกอย่างต้องมุ่งสร้างคุณค่าและจิตสำนึก สิ่งสำคัญที่สังคมกำลังมองหา ได้แก่เรื่อง จริยธรรมของคนในสังคม จริยธรรม หมายถึง ความดีงาม (Virtue) ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Ethics ซึ่งเดิมหมายถึง ประเพณี (Customs) ธรรมเนียมปฏิบัติ (Habitual Conduct) และต่อมาได้กลายเป็นศีลธรรม (Morals) ซึ่งตรงกับภาษาละตินว่า “Mores” แปลเป็นไทยหมายถึง จารีตประเพณี ส่วนจรรยาบรรณ หมายถึง กฎเกณฑ์แห่งความดีที่สมาชิกของสังคมพึงปฏิบัติซึ่งเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมนั้นเห็นว่าพฤติกรรมที่ดีงามนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดอย่างเป็นทางการเพื่อสมาชิกทุกคนจะได้ถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เป็นทางการ เพราะสมาชิกในแต่ละสังคมมิได้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมในรูปแบบเดียวกัน ย่อมมีความแตกต่างกันทางค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรม การหมั่นศึกษาอบรมทางจริยธรรมย่อมส่งผลให้คนในสังคมมีความรู้สึกรู้สีกว่าสิ่งที่สมควรทำ หรือไม่สมควรทำ รู้ผิดชอบชั่วดี ลดละความเห็นแก่ตัวและยกระดับความเป็นคนดีของสังคม

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย พบว่า 1) ควรแจกเอกสาร คู่มือประกอบการบรรยาย ทั้งนี้ควรมีสื่อเทคโนโลยีที่น่าสนใจ หรือมีกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติม นอกจากการบรรยายเพียงอย่างเดียว 2) ควรเพิ่มช่องทางการร้องเรียนจากภาคประชาชนให้สะดวกมากขึ้น และต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองพยานในกรณีชี้เบาะแสการทุจริตในพื้นที่ 3) ควรจัดกิจกรรมรณรงค์การต่อต้านการทุจริตที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคม เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของชาวเชียงใหม่อย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงการรณรงค์ เชิง

สัญลักษณ์เท่านั้น 4) ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ทำงานแบบมืออาชีพ กล่าวรายงานความจริงที่ประจักษ์ให้ประชาชนทราบ ก่อให้เกิดความสนใจข่าวสารอย่างต่อเนื่อง จนเป็นกระแสที่ต่อต้านคนทำทุจริต หากเป็นพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ควรมีการแถลงข่าวกรณีการทุจริตแก่สื่อมวลชนในวาระแถลงข่าวประจำสัปดาห์ของจังหวัดเชียงใหม่ ณ ศูนย์ราชการ เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นการทำงานเชิงรุก ปลูกจิตสำนึกด้านการโกง ไม่ใช่ปิดกั้นคนโกง รวมถึงการเปิดเผยข่าวสารดังกล่าว ทางเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช.จังหวัดเชียงใหม่ 5) ควรให้การสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมโรงเรียนซอสะอาดเป็นประจำทุกปี เพราะช่วยสร้างจิตสำนึกด้านการต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชน 6) ควรให้การยกย่อง เชิดชู หน่วยงาน สถาบัน หน่วยงาน โรงเรียน ที่ดำเนินกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ อย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อสุดท้ายคือ 7) ควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.จ.เชียงใหม่ เพื่อให้เป็นที่พึ่งของประชาชนในพื้นที่ นอกเหนือจากหน้าที่ด้านการป้องกัน (บรรยายให้ความรู้) เพียงอย่างเดียว นั้น คงไม่เกิดประโยชน์ เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. ถูกยุบเลิกไปแล้ว ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยดังกล่าว มีสอดคล้องกับแนวคิดของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี อ้างถึงใน วิทยากร เชียงกูล. (2549, น.163) ที่ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันคือ การส่งเสริมสื่อมวลชนให้มีอิสระในการตรวจสอบ เช่น มีการตั้งกองทุนวิจัยเพื่อสื่อมวลชน จะเกิดพลังสังคมในการตรวจสอบคอร์รัปชัน เพราะเครื่องมือที่หยุดยั้งคอร์รัปชันได้ชะงักที่สุดคือสื่อมวลชนที่อิสระ กล้าและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้วิทยากร เชียงกูล. (2549, น.169) ได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยไว้ 3 แนวทางคือ 1) การปฏิรูปการเมือง ให้เป็นประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมได้มากกว่าแค่การเลือกตั้ง ให้ประชาชนมีสิทธิและอำนาจในการจัดตั้งองค์กรอิสระที่เป็นกลางมาตรวจสอบและถอดถอนนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตคอร์รัปชันได้ 2) การปฏิรูปองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นองค์กรอิสระ เลือกคนดี คนเก่งเข้ามาทำงานรวมทั้งตราพระราชบัญญัติ ตั้งองค์กรอิสระเพิ่มขึ้น และเร่งปฏิรูปกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมทุกระดับ ระบบราชการ การศึกษา และการสื่อสารมวลชนเพื่อให้กลไกทางกฎหมาย การศึกษา และระบบข้อมูลข่าวสารทำงานได้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เน้นความถูกต้องชอบธรรม 3) ประชาชน นักวิชาการ สื่อมวลชนต้องร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจและเผยแพร่ความรู้ระบบเศรษฐกิจ ธุรกิจสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อน เพื่อให้รู้เท่าทันนักการเมืองมากที่สุด และสนับสนุนการรวมตัวของภาคธุรกิจ ภาคประชาชนทุกฝ่าย เป็นองค์กรผู้บริโภคและองค์กรเพื่อความโปร่งใสที่เข้มแข็ง ติดตามตรวจสอบการทำงานของทั้งภาครัฐและเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร ร่วมกับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย. (2552). *หลักสูตรครบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทย: การวิจัยและการประยุกต์*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เดโช สวานานนท์. (2545). *พจนานุกรมศัพท์การเมือง*. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2549). *นักการเมืองไทย: จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชันสภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข*. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน.
- ประเวศ วะสี. (2546). *ระเบียบวาระแห่งชาติปฏิรูปสังคมไทย ในชัยวัฒน์ สุรวิชัย. (บรรณาธิการ). ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวชิรธรรมศาสตร์.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). *แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล: เปรียบเทียบไทยกับประเทศอื่น*. กรุงเทพมหานคร: สายธาร.
- ทีมข่าวการเมืองเดลินิวส์. (2561). “เดลินิวส์.ป.ป.ช. คลอด 5 หลักสูตรป้องกันทุจริต”. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.dailynews.co.th/politics/638314>
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี. (2553). *แนะหลักธรรมต้านทุจริต*. สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2561, จาก http://www.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TUROaWRXUXdNVEF5TVRBMU13PT0

ภาษาอังกฤษ

- Black Law Dictionary 4th Edition St Paul. (1979) MN: West Publishing.
- MacDonald, C., McDonald, M., & Norman, W. (2002). Charitable Conflicts of Interest. *Journal of Business Ethics* 39(1-2, 67-74), 68.
- Governance: Sound Development. (1995). *Manila: Asian Development Bank (ADB)*.

Gunnar, M. (1968). The Folklore of Corruption. *The Asian Magazine*. 8(24).

Roy, E. V. (1970). On the Theory of Corruption. *Economic Development and Cultural Change*, 19(1).